

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

1. Πώς χαρακτηρίζετε τον Κρέοντα ως άνθρωπο και ως ηγέτη σύμφωνα με τα δεδομένα των στίχων 280-284 και 289-296;

Μονάδες 10

2. "Ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε".

Να παρουσιάσετε τα συγκεκριμένα στοιχεία των παραπάνω στίχων που δείχνουν ότι ο Κρέων καταλήγει σε εσφαλμένο συμπέρασμα.

Μονάδες 10

3. Ποιους λόγους επικαλείται ο Κρέων στο παρακάτω μεταφρασμένο κείμενο, για να δικαιολογήσει την απόφασή του να αφήσει άταφο τον Πολυνείκη; Αφού τους εντοπίσετε, να τους συγκρίνετε με εκείνους που ο Κρέων προβάλλει στους στίχους 282-288 του πρωτότυπου κειμένου.

Κείμενο από μετάφραση (στίχοι 198-208)

Τον αδελφό του πάλι, τον Πολυνείκη εννοώ,
που χώρα πατρική και ντόπιους θεούς
εξόριστος γυρνώντας θέλησε πέρα για πέρα
να πυρπολήσει, δικό του αίμα
θέλησε να πει, δικούς του στη σκλαβιά να σύρει,
αυτόν, λέω, στην πόλη τούτη βγήκε προσταγή
κανείς να μη νεκροστολίσει, να μη θρηνήσει κανείς,
να τον αφήσουν άθαφτο, κορμί ρημάδι,
τα σκυλιά να τον ξεσκίσουν και τα όρνια.
Αυτή 'ναι η θέλησή μου· ποτέ δε θα τιμήσω
εγώ περισσότερο τους άδικους από τους δίκαιους.

Μονάδες 10

4. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τα γράμματα των παρακάτω προτάσεων. Να γράψετε τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο κάθε γράμμα.
- α. Στις **στιχομυθίες** οι υποκριτές διαλέγονται στίχο με στίχο.
 - β. Ο Θέσπης θεωρείται **ευρετής του τραγικού τρόπου**.
 - γ. Το **σατυρικό δράμα** είχε σκοπό μόνο να προκαλέσει το γέλιο και όχι να διδάξει.
 - δ. Η λαμπρότερη εορτή του Διονύσου ήταν τα **κατ' αγρούς Διονύσια**.
 - ε. Η **έξοδος** και τα **επεισόδια** συγκαταλέγονται στα **κατά ποιόν** μέρη της τραγωδίας.
 - στ. **Κερκίδες** ονομάζονταν τα τμήματα των εδωλίων ανάμεσα στις κλίμακες.
 - ζ. Το **κυρίως θέατρο** ή **κοίλον** ήταν το μέρος που προοριζόταν για το χορό.
 - η. Ο Σοφοκλής παριστάνει τους ήρωές του **όπως πρέπει να είναι**.
 - θ. **Πάροδος** είναι το άσμα που τραγουδούσε ο χορός, καθώς αποχωρούσε από την ορχήστρα.
 - ι. Ο Σοφοκλής εισήγαγε τον **τρίτο υποκριτή**.

Μονάδες 10

5. Για το καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά να βρείτε από το πρωτότυπο κείμενο μία λέξη ετυμολογικά συγγενή και να τη γράψετε στο τετράδιό σας:

οφθαλμός, μετάνοια, στοργή, επιστήμη, παραγωγή, πυροτέχνημα, γερουσία, αποτίμηση, κακοδαιμονία, γεωργός.

Μονάδες 10

6. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται:

ὄργῆς: Δοτική ενικού

τούτους: Αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους

γέρων: Δοτική πληθυντικού

ἐμοί: Δοτική πληθυντικού

δικαίως: Ο υπερθετικός βαθμός του επιρρήματος

λέγων: Απαρέμφατο Αορίστου β' ενεργητικής φωνής

ἔστιν: Πρώτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής Ενεστώτα

ὑπερτιμῶντες: Τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής Παρατατικού ενεργητικής φωνής

ἔκρυπτον: Δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής Ενεστώτα μέσης φωνής

εἶχον: Τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής Αορίστου β' ενεργητικής φωνής.

Μονάδες 10

7. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις λέξεις της **Στήλης Α'** και δίπλα σε καθεμιά το σωστό συντακτικό χαρακτηρισμό από τη **Στήλη Β'**. (Δύο χαρακτηρισμοί της Στήλης **Β'** περισσεύουν).

Στήλη Α'	Στήλη Β'
γέρων	παράθεση
άνεκτά	κατηγορούμενο
πυρώσων	σύστοιχο αντικείμενο
τιμώντας	αιτιολογική μετοχή
δικαίως	κατηγορηματική μετοχή
	τελική μετοχή
	επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου

Μονάδες 10

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10:30' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ
ΤΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ :
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Β΄ ΤΑΞΗΣ

Διευκρίνιση στην ΕΡΩΤΗΣΗ Β1:

Ο αριθμός **284** να διορθωθεί με το ορθό **283**.

Η διευκρίνιση αυτή να μοιραστεί σε όλους τους
εξεταζόμενους και να γραφεί στον πίνακα με ευθύνη
πάντα του προέδρου της ΛΕ.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΕΕΕΛ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Κείμενο από το πρωτότυπο (στίχοι 280-296)

A.

Ποιο από τα δύο επειδή (τάχα) τον τιμούσαν ως ευεργέτη της πόλης, έθαψαν αυτόν, ο οποίος ήρθε για να κάψει τους περίστυλους ναούς και τα αφιερώματα και να ερημώσει τη γη εκείνων και να καταλύσει τους νόμους; Ή μήπως βλέπεις οι θεοί να τιμούν τους κακούς;

Δεν είναι δυνατό: αλλά κάποιοι άνδρες στην πόλη, από την πρώτη στιγμή της βασιλείας μου, που με δυσκολία υπέφεραν τη διαταγή μου, σιγομουρμούριζαν εναντίον μου κρυφά, κουνώντας το κεφάλι, ούτε έβαζαν υπάκουα τον τράχηλο κάτω από το ζυγό, ώστε να πειθαρχήσουν σε μένα.

B1.

Οργισμένος και απειλητικός προβάλλεται ο Κρέοντας στους στ.280-284. Μιλά προσβλητικά και με αναιδεια στους γέροντες που αποτελούν τον Χορό, διαπράττοντας ύβρη. Ενώ ο στόχος του είναι ενδεχομένως να προβάλλει την δύναμή του – εξουσία του, ουσιαστικά αυτό που αποδεικνύεται είναι η ανασφάλειά του για την απόφαση να απαγορευτεί η ταφή του Πολυνείκη. Έτσι η υπονόηση εκ μέρους του Χορού ότι ίσως είναι θεόσταλτο το έργο της ταφής τον κάνει να ξεπεράσει τα όριά του. Υβριστικός και αλαζόνας, εξαπολύει επιθέσεις που δείχνουν ταυτόχρονα έλλειψη σεβασμού στους μεγαλύτερους. Έτσι καταδεικνύεται όμως η ανασφάλεια της δεσποτικής εξουσίας. Το ίδιο άλλωστε φαίνεται και στους στ. 289-296. Στο παιχνίδι της εξουσίας ο αυταρχικός κυβερνήτης είναι ανταγωνιστικός και καχύποπτος.

Βλέπει παντού εχθρούς και επικαλείται το νόμο για να υποστηρίξει το αδιαμφισβήτητο της εξουσίας του. Αλλοτριωμένος ως άνθρωπος καταλήγει σε λανθασμένα συμπεράσματα θεωρώντας πως το χρήμα θα μπορούσε να είναι ο στόχος όσων στρέφονται εναντίον του.

B2.

Ο εγωισμός και ο αυταρχισμός του Κρέοντα καθώς και ο μονολιθικός τρόπος σκέψης τον κάνουν να πιστεύει πως οι φύλακες είναι όργανα πολιτικών των αντιπάλων που έχουν, κίνητρο το χρήμα. Με το «κ τινδε» δηλώνει ότι μερίδα πολιτικών αντιπάλων βρίσκεται πίσω από την πράξη της ταφής. Μάλιστα με την έκφραση «ξεπίσταμαι καλῶς παρηγμένους μισθοίσιιν» εκφράζεται η βεβαιότητα του περι συνωμοσίας με πληρωμένους κερδοσκόπους. Ο Κρέων είναι θύμα της πλάνης του που δίνεται εμφαντικά με την τραγική ειρωνεία με την πλήρη απομάκρυνσή του απ' την αλήθεια.

B3.

Στους στίχους 198-208 ο Κρέοντας ουσιαστικά επαναλαμβάνει το κήρυγμα, που είναι γνωστό στους θεατές από τον πρόλογο. Τονίζονται αρχικά οι νεκρικές τιμές προς τον Ετεοκλή, ενώ αφαιρούνται οι ίδιες τιμές από τον Πολυνείκη. Οι λόγοι της συγκεκριμένης απόφασης συνδέονται με την προδοτική στάση του Πολυνείκη, ο οποίος προσπάθησε να καταλύσει τους πατρογονικούς θεσμούς και να υποδουλώσει τους συμπολίτες του. Το μέγεθος, λοιπόν, της προδοσίας δικαιολογεί την αποτρόπαιη ποινή.

Συνακόλουθα, στους στίχους 282-288 ο Κρέοντας στην προσπάθειά του να απορρίψει την ερμηνεία του χορού για τον θεόσταλτο χαρακτήρα της ταφής, χρησιμοποιεί έναν παραγωγικό συλλογισμό: θεωρεί δηλαδή ότι οι θεοί δεν προνοούν για τους προδότες, άρα, αφού ο Πολυνείκης ήρθε για να κάψει τους περίστυλους ναούς και τα αφιερώματα και να καταλύσει τους νόμους της πόλης, είναι προδότης και ως εκ τούτου οι θεοί δε μπορούν να προνοούν γι' αυτόν.

B4.

α. → Σωστό	β. → Λάθος	γ. → Σωστό	δ. → Λάθος
ε. → Λάθος	στ. → Σωστό	ζ. → Λάθος	η. → Σωστό
θ. → Λάθος	ι. → Σωστό		

B5.

οφθαλμός:	ε⇒σορ□ς
μετάνοια:	□νους
στοργή:	στέργειν
παραγωγή:	παρηγμένους
πυροτέχνημα:	πυρώσων
γερουσία:	γέρων
αποτίμηση:	τιμῶντας
κακοδαιμονία:	δαίμονας
γεωργός:	γῶν

B6.

Ιργῶς	→	Ιργῶ
τούτους	→	ταύτας
γέρων	→	γέρουσι
μοί	→	μῶν
δικαίως	→	δικαιότατα
λέγων	→	ε⇒πειῶν
ἴστιν	→	εἰμεν
ἰπερτιμῶντες	→	ἰτίμων

f κρυπτον → κρύψον
εTMχον → f σχε

B7.

Γέρων: κατηγορούμενο

□νεκτά: σύστοιχο αντικείμενο

πυρώσων: τελική μετοχή

τιμῶντας: κατηγορηματική μετοχή

δικαίως: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου

Επιμέλεια απαντήσεων των θεμάτων:
Σισμανίδου Στέλλα, Καββάλου Μαρία, Γιαννοπούλου Ελένη